

Téma: Sme rovnoprávni? – Ľudské práva

Blok č. 2: Tvoje práva

Ja mám práva... Ty máš práva... Ako tvoje práva ovplyvňujú tie moje? Tento blok sa zameriava na práva iných a na súvislosť medzi právami a povinnosťami.

Upozornenie: Upozorňujeme, že tento celok obsahuje odkazy na webové stránky, napríklad na YouTube. Obsah externých stránok sa môže meniť a mal by sa monitorovať, aby sa zabezpečila jeho vhodnosť pre študentov.

Vzdelávacie výstupy tohto bloku

Študenti dokážu:

- chápať práva a povinnosti a rozlišovať medzi nimi
- pochopiť vzťah medzi globalizáciou, miestnymi zvykmi a právami
- zvažovať vlastné limity a priority, pokiaľ ide o nich samých i o ostatných

Poskytnutý zdrojový materiál

- Zdrojový materiál č. 4 Iqbalov príbeh
Zdrojový materiál č. 5 Citáty z módného priemyslu
Zdrojový materiál č. 6 Fotografie
Zdrojový materiál č. 7 Príbehy
Zdrojový materiál č. 8 Scenáre

Frontálna aktivita č. 1: Dôležitejšie ako moje práva?

Požiadajte študentov, aby porozmýšľali o odevoch, ktoré majú na sebe: kde ich vyrobili? Vedia študenti niečo o ľudských právach v tej konkrétnej krajine? Vysvetlite im, že zákony v niektorých krajinách nechránia ľudské práva tak, ako je to v iných štátoch. Dospelí v niektorých krajinách pracujú viac ako 8 hodín denne a 5 dní v týždni, a to za veľmi malú mzdu a bez žiadnej právnej ochrany. Deti niekedy namiesto do školy chodievajú do práce. Preskúmajte, čo si študenti myslia, keď vedia, že deťom v niektorých krajinách sa môže odopierať prístup k vzdelávaniu a namiesto toho musia vyrábať odevy, ktoré majú študenti na sebe.

Prečítajte si citáty z módného priemyslu zo zdrojového materiálu č. 5 a konfrontujte ich s Iqbalovým príbehom zo zdrojového materiálu č. 4. Spýtajte sa študentov, či si myslia, že by mohli/mali niečo urobiť? Kde sa končia naše slobody a naše práva a kde sa začínajú slobody a práva iných? Ak to študenti dosiaľ nevyjadrili, vysvetlite im, že naše práva sú pre niekoho iného povinnosťou a naopak. Požiadajte študentov, aby určili, aká povinnosť sa skrýva za každým z práv uvedených na ich „nástenke práv“, ktorú vytvorili v bloku č. 1.

Skupinová aktivita č. 1: Práva detí kedysi a dnes

Spýtajte sa študentov, ako je to možné, že v niektorých krajinách existujú zákony na ochranu práv. Ukážte im fotografie zo zdrojového materiálu č. 6 a požiadajte ich, aby komentovali, čo vidia: prídu študenti na to, aký je kontext? Odkiaľ by mohli pochádzať tieto deti? Kedy vznikli, podľa ich názoru, tieto fotografie? Vysvetlite im, že v časech priemyselnej revolúcie bola detská práca bežným javom v celej Európe; vzdelávanie nebolo povinné a mnohé rodiny museli pre chudobu poslať deti pracovať do tovární alebo baní. Po tejto diskusii rozdeľte študentov do piatich približne rovnako veľkých skupín a požiadajte ich, aby čo najpresnejšie opísali svoje dva dni v týždni; jeden pracovný a jeden víkendový deň. Požiadajte ich, aby dni rozdelili na hodiny a do kolóniek vpísali svoje aktivity, najlepšie tak, ako si zapisujú veci do diára. Potom študentov vyzvite, aby tieto rozvrhy komentovali; ako sa, podľa študentov, zmenili rozvrhy detí počas rokov? Potom každej z piatich skupín náhodne rozdajte príbehy detí zo zdrojového materiálu č. 7 a požiadajte ich, aby rovnakým spôsobom zostavili rozvrhy týchto detí. Ďalšie informácie o tejto téme môžu učitelia nájsť v článku o histórii detských práv a detskej práce, keď kliknú na túto adresu:

History of child rights and child labour

Rama Kant Rai*

Skupinová aktivita č. 2: Dôležitejšie ako naše práva?

Existujú vôbec okolnosti, za ktorých možno pozastaviť uplatňovanie ľudských práv alebo ho zrušiť? Môžeme niekoho zbaviť ľudských práv a odôvodniť to ochranou vyššieho záujmu širšej spoločnosti? A kedy sa toto zbavenie práv skončí? Spýtajte sa študentov na ich názor. Súhlasili by s tým, aby bol niekto za určitých okolností zbavený svojich práv? Sú potreby širšej spoločnosti dôležitejšie ako ľudské práva jednotlivca? A kto má v konečnom dôsledku právo rozhodnúť o tom, či možno obmedziť práva podozrivej osoby? Použite zdrojový materiál č. 8 a diskutujte o týchto otázkach na základe konkrétnych príkladov.

Potom požiadajte študentov, aby spoločne zostavili zoznam práv, ktoré jednomyselne považujú za životne dôležité a do ktorých sa nesmie zasahovať, a zoznam práv, ktorých by sa zriekli, aby dosiahli alebo zabezpečili väčšie dobro.

Skupinová aktivita č. 3: Priestor na diskusiu!

Ako miestne tradície súvisia s ľudskými právami a právami menšín? Často sa diskutuje o tom, ako sú tradičné zvyky, ktoré sa dodržiavajú po stáročia v rôznych častiach sveta, niekedy v rozpore s ľudskými právami. Niekedy si pri dodržiavaní určitých špecifických zvykov uvedomujeme ich dôsledky. Rozdeľte triedu na dve približne rovnako veľké skupiny. Oznámte skupinám, aby sa pripravili na diskusiu na tému dodržiavania ľudských práv a práv menšín v protiklade k zachovávaniu tradícií a zvykov. Požiadajte študentov, aby uviedli príklady zvykov alebo praktík, ktoré by sa mohli chápať ako nedodržiavanie, alebo dokonca porušovanie ľudských práv vo vašej komunite. Požiadajte ich, aby sa zamysleli nad tým, či by bolo vhodné zakázať niektorému národu alebo skupine, aby dodržiavali niektoré tradície či zvyky. Prečo áno a prečo nie? Ďalšie informácie o tom, ako organizovať diskusiu vo vašej triede nájdete v nasledujúcom dokumente:

